

17.5.2024

Suomen Tilintarkastajat ry on tilintarkastajia edustava edunvalvontajärjestö. Jäsenemme ovat tilintarkastuslain mukaisesti hyväksytyjä HT-, KHT- ja JHT-tilintarkastajia sekä tilintarkastusalan ja taloushallinnon asiantuntijoita. Tavoitteenamme on auttaa tilintarkastajien ammattikuntaa menestymään sekä tuomaan lisäarvoa elinkeinoelämälle ja yhteiskunnalle. Taloudellista raportointia ja alan käytäntöjä edistämällä olemme mukana rakentamassa perustaa suomalaisen yhteiskunnan kilpailukyvyille ja hyvinvoinnille. Yhdistykseen kuuluu yli 90 % tilintarkastuslaissa määritellyistä tilintarkastajista.

Valtiovarainministeriö (VM) on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain 84 ja 85 b §:n ja eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta (hankkeen VM086:00/2024 lausunto)

Yleistä ehdotuksesta

Suomen tilintarkastajat ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitykseen luonnokseen merkittävässä taloudellisessa muutoksessa. Yhdistys tunnistaa tarpeen korottaa yleistä arvonlisäverokantaa sen verotulojen merkityksen vuoksi. Arvonlisäveron korottaminen lienee tehokkaimpia tapoja lisätä valtion verotuloja ja valtioneuvosto on jo aiemmin tehnyt päätöksen alennetun 10%:n verokannan korottamisesta 14 %:iin. Vaikutusarvioinnissa ei ole otettu huomioon näiden esitysten yhteisvaikutusta verovelvollisten kykyyn siirtää vero hintoihin ja hallinnollisiin kuluihin. VM:n mainitsemalla hintojen päivittämisen automaatiolla ei ole nähdäksemme juurikaan vaikutusta hallinnollisiin kuluihin, jotka syntyvät kaikille yhtiöille, koska arvonlisäverokannan korottaminen ei ole tehtävissä samalla tavalla kuin hinnankorotukset esimerkiksi kohonneiden kulujen vuoksi. Kuluja aiheuttaa joka tapauksessa laskujen uudistaminen, joka tehtävä riippumatta siitä, voidaanko vero siirtää hintoihin.

Kiireisellä aikataululla valmisteltuun lainmuutokseen ei ole luonnollisestikaan saatu tehtyä syvää analyysia taloudellista vaikutuksista vaan on jouduttu käyttämään aiempia eurooppalaisia ja kotimaisia tutkimuksia verokannan korotuksesta. Esimerkiksi valtiovarainministeriön selvityksessä Verokartoitus 2023 ei esitetty eikä arvioitu yleisen verokannan näin merkittävää korotusta. On todennäköistä, että yli kuuden prosentin verokannan korottamista ei saada monella toimialalla siirrettyä hintoihin varsinkin kuin hintoja on jouduttu yleisen hintatason nousun (inflaatio) johdosta viime vuosina korottamaan merkittävästi. Lisäksi alennetun 10%:n verokannan hyödykkeitä myyvien yritysten olisi tehtävä kaksi peräkkäistä hinnankorotusta, joka voi olla useimmilla toimialoilla mahdollonta kysynnän kärsimättä merkittävästi.

Luonnoksessa ei ole myöskään huomioitu esityksen yhteisvaikutusta hallituksen esityksen 50/2024 alarajahuojennuksen poistamisesta kanssa. Alarajahuojennuksen poistaminen ja samanaikainen verokannan korottaminen voi vähentää merkittävästi pienten yritysten mahdollisuuksia jatkaa liiketoimintaa. Alarajahuojennus on ollut verohelpotus sen piiriin kuuluville yrityksille. Alarajahuojennuksen poistaminen koskettaa yrityksiä, joiden tilikauden liikevaihto on välillä 0–30 000 euroa ja joiden myynnistä suoritettava vero ylittää yleensä hankinnoista vähennettävän veron. Hallituksen esityksen 50/2024 mukaan tähän ryhmään kuuluu lähes 80 000 yritystä, joista noin 50 000 yritystä

S	SUOMEN
T	TILINTARKASTAJAT

on liikevaihdoltaan nykyisen 15 000 euron alarajan alapuolella. Verohallinnon tietoaaineiston perusteella nämä yritykset toimivat noin 650 eri toimialalla. Yrityksistä arviolta noin 40 prosenttia eli noin 32 000 yritystä on sellaisia, jotka myyvät tuotteitaan tai palveluitaan pääasiassa suoraan kuluttajille. Esimerkiksi kodinhoidossa, siivouspalveluissa ja korjausrakentamisessa markkinatilanteeseen vaikuttanee myös valtioneuvoston päättämä kotitalousvähennyksen poistaminen.

Yhdistys pitää 1,5 %:n korotusta korkeana.

Verottomat toimialat

Hallituksen esityksen luonnoksessa ei ole arvioitu verokannan korotuksen vaikutusta verottomille toimialoille kuten rahoitustoimialalle, terveydenhuoltoon ja sosiaalipalveluihin. Korotus lisää merkittävästi piilevää ja siten kertaantuvaa veroa finanssitoimialalla.

Terveydenhuollossa ja sosiaalipalveluissa korotus lisää merkittävästi kuntien ja hyvinvointialueiden kilpailuetua yksityiseen sektoriin. Arvonlisäverolain 130 §:n mukaan hyvinvointialueilla ja kunnilla on oikeus saada palautuksena hankinnan sisältämä vero, jota ei voi arvonlisäverolain yleisten säännösten mukaan vähentää tai josta ei saa ns. nollaverokannan alaiseen toimintaan liittyvää vähennystä.

Myös yksityiset toimijat tekevät vastaavia palvelu- ja tarvikehankintoja. Yksityisillä toimijoilla ei ole kuitenkaan vastaavaa arvonlisäveron palautusjärjestelmää, eikä hyvinvointialue voi saada palautusta yksityisen palveluntuottajan tekemästä hankinnasta. Hyvinvointialueiden ostamiin sote-palveluihin jää tällöin piilevää arvonlisäveroa.

Piilevä arvonlisävero tuottaa tilanteen, jossa hyvinvointialueen tai kunnan on verotuksellisesti kannattavampaa tuottaa sote- tai varhaiskasvatuspalvelu itse sen sijaan, että hankkisi palvelun yrityksiltä tai järjestöiltä. Tämän verotuksellisen ongelman ratkaisemiseksi arvonlisäverolakiin on säädetty 130 a §, jonka mukaan hyvinvointialueilla ja kunnilla on oikeus saada niin sanottu laskennallinen palautus arvonlisäverolaissa tarkoitetuista verottomista terveyden- ja sairaanhoitoon sekä sosiaalihuoltoon liittyvistä hankinnoista sekä tällaisen toiminnan harjoittajalle myönnetystä avustuksesta. Kunnan osalta oikeus koskee myös varhaiskasvatuspalveluja.

Laskennallisen palautuksen määrä on nykyisin viisi prosenttia palvelun tai tavaran ostohinnasta taikka tuen tai avustuksen määrästä. Viiden prosentin laskennallinen vähennys on laskettu vuodesta 1995 heinäkuun 2010 voimassa olleella 22 %:n verokannan perusteella. Tämän vuoksi olisi ehdottoman tärkeä tehdä laskennalliseen vähennykseen usean prosenttiyksikön tarkastus. Määrä olisi laskettava tarkemmin arvonlisäveron aiheuttamasta piilevästä verokulusta.

Toinen kilpailutilanteen vääristymistä parantava toimenpide olisi arvonlisäverolain 13 a§:ssä tarkoitettujen verovelvollisuusryhmän käyttöalueen laajentaminen koskemaan myös muita kuin rahoitusvakuutustoimialaa.

Voimaantulo

S	SUOMEN
T	TILINTARKASTAJAT

Hallituksen esityksessä on esitetty lain voimaantuloajankohdaksi 1.9.2024. Yhdistys pitää laintuloaikataulua liian kireänä. Laki saadaan vahvistettua aikaisintaan kesäkuun lopulla 2024 eikä kahden kuukauden valmistelu-aika riitä yrityksille laskutus- ja raportointijärjestelmien päivittämiseen varsinkaan kun Suomessa lomakausi samaan aikaan. Yrityksillä ei omia resursseja eikä todennäköisesti kaikille ole tarjolla palvelunakaan niitä näin nopean muutoksen läpiviemiseen. Edes hallituksen esityksen luonnoksessa mainittu hinnoittelun automatisointi ei riitä tukku- ja vähittäiskaupassa kuluttajalainsäädännön edellyttämien hintojen esittämisen päivittämiseen suunnitellussa aikataulussa.

koska suomalaisilla verovelvollisilla on tyypillinen tilikausi kalenterivuosi, kesken tilikauden tehtävä muutos edellyttää verovelvollisten kirjanpidon tilien, vero-ohjelmistojen (tax engine) ja toiminnanohjausjärjestelmien arvonlisäverotietojen muuttamista raskaammin kuin jos muutos tehtäisiin vuoden alusta. Esimerkiksi oikaisuerät kuten alennukset ja hyvitykset aiheuttavat runsaasti työtä verovelvollisille, jos korotus tehdään kesken vuotta. Vuoden 2010 korotus tehtiin heinäkuun alusta ja se aiheutti ylimääräistä työtä ja harmia sekä yrityksille että verohallinnolle.

Suomen tilintarkastajat ry pitää voimaantulon lykkäämistä vuoden 2025 alkuun parempana kuin luonnoksessa esitettyä.

Vakuutusmaksuvero

Vakuutusmaksuvero on perinteisesti seurannut arvonlisäverotuksen (myös liikevaihtoverotuksen) yleistä verokantaa. Tälle ei ole muuta syytä kuin, että vakuutusmaksuveroa on pidetty verottomalle vakuutusliiketoiminnalle asetettuna korvaavana kulutusverona. Verolle tai vakuutus sopimuksille on ominaista, että vakuutusmaksuvero voidaan siirtää sellaisenaan asiakkaan maksettavaksi. Tämä tarkoittaa suomalaisille yrityksille uutta kuluja, koska vakuutusmaksuvero jää elinkeinonharjoittajien kuluksi. Elinkeino toiminnanharjoittajat ovat suurin vakuutusmaksuverojen maksaja.

Tämän vuoksi yhdistys ei pidä vakuutusmaksuveron korottamisesta perusteltuna.

SUOMEN TILINTARKASTAJAT RY

Alexi Martamo
Hallituksen puheenjohtaja

Sanna Alakare
Toiminnanjohtaja